

Катехиза для молоді на Тиждень Виховання 2025

"Служіння надії"

Утішайтесь надією. Будьте терплячі в біді

й наполегливі в молитвах ваших.

Рим 12, 12

Мета: 1) показати значення чесноти надії у християнському житті та її зв'язок із соціальним єднанням; 2) формувати усвідомлення значущості надії у духовному зростанні, виховувати у молоді бажання стати "паломниками надії" та активно служити ближнім, особливо під час війни; 3) розвивати витривалість, емпатію, лідерські якості та навички командної роботи.

Обладнання: Біблії, стікери, маркери, м'ячик, великі аркуші паперу, картки з цитатами, формуляри для заповнення «Мій надійний проєкт», відео «Рецепти святості, бл. Джорджіо Фрассаті».

Хід заняття:

Вступ

1. Вправа на знайомство

"Ланцюжок надії"

Учасники стають у коло, один кидає м'ячик іншому і називає щось, що дає йому надію сьогодні (наприклад, "сонце", "усмішка", "дружба"). Той, хто зловив м'ячик, називає своє ім'я і продовжує ланцюжок.

Актуалізація опорних знань

Вправа «Вгадай тему»

Напишіть на дошці або на плакаті основні асоціації, тези, поняття, пов'язані з поняттям "служіння", наприклад: виконання Божої волі, присвячення себе, допомога, жити для інших, змінити світ, простягнута рука.

Запропонуйте учасникам відповідно до представлених виразів вгадати тему катехизи.

Отже, служіння, в широкому розумінні, означає виконання певних обов'язків або надання допомоги іншим, часто з метою задоволення їхніх потреб або досягнення загальної мети. У реаліях воєнного часу особливе місце займає соціальне служіння Церкви, кожного християнина та чеснота надії, бо «Сьогодні, як ніколи, не можна проголошувати і слухати Слово Боже, якщо воно не супроводжується свідченням сили Святого Духа. Ця сила проявляється в діях християн, які служать братам і сестрам навіть тоді, коли їхнє життя і майбутнє знаходиться під загрозою» (Папа Павло VI, «Octogesima adveniens»). Ювілейний рік, який відзначає Католицька Церква у 2025 р має тему «Паломники надії», закликаючи молодь стати тими, хто зустрів Господа Ісуса і прямує з Ним, оновлюючи свою віру, реалізуючи своє життєве покликання.

Детальніше розглянемо поняття чесноти надії і як кожен з нас як християнин може їй послужити.

Засвоєння нових знань, умінь та навичок

Вправа «Мозаїка біблійних цитат»

Кожна пара отримує цитату з Біблії (Додаток 1) і має написати короткий діалог або невелику історію, в якій буде використана ця цитата. Проаналізуйте, як ця історія впливає на слухачів.

Бесіда

- Які основні образи цього фрагмента зі святого Письма?
- Що цей вірш говорить про надію під час війни?
- Як ця цитата стосується вашого життя?
- Які емоції викликала у Вас ця цитата?

Рим 15,13 – «А Бог надії нехай наповнить вас усякою радістю та миром у вірі, щоб ви збагатилися надією силою Святого Духа».

1 Пт 1, 3 – «Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що з великого милосердя Свого відродив нас до живої надії через воскресіння Ісуса Христа від мертвих.

Іс 40,1 – «Але ті, хто надіється на Господа, відновлять свою силу; піднімуть крила, як орли, побіжать і не втомляться, підуть і не втомляться».

Євр 6,19 – «Цю надію ми маємо як якір душі, надійний і непохитний, що входить у Присутність за завісою».

Рим 8, 24-25 – «Бо ми спаслися в цій надії, але надія, що видима, не є надія; бо чому людина все ще сподівається на те, що бачить? Але якщо ми сподіваємося на те, чого не бачимо, ми з нетерпінням чекаємо цього з наполегливістю».

Кол 1, 27 – «Ім Бог захотів відкрити, яке багатство слави цієї таємниці між поганами: це Христос у вас, надія слави».

Пс 31, 24 – «Будьте відважні, і Він зміцнить серце ваше, усі, хто надієтесь на Господа».

Прип 23, 18 – «Бо справді є майбутнє, і твоя надія не зникне».

1 Сол 5, 8 – «Але ми, що належимо до дня, будьмо тверезі, зодягнувшись у броню віри та любові, а надію на спасіння — як шолом».

Рим 5, 5 – «Надія ж не засоромить, бо любов Божя вилилася в серця наші Духом Святим, даним нам».

1 Йн 3, 3 – «І кожен, хто має цю надію на Нього, очищає себе, як Він чистий».

Християнська надія має особливу рису: вона спрямована не на тимчасові справи, навіть якщо вони й важливі, а на досягнення повної єдності з Богом після смерті. Коментуючи Блаженства, св. Григорій Ніський зазначає: «Уподібнитися Богові — ось мета чеснотливого життя» (Св. Григорій Ніський, *Про Блаженства*, 1).

У час, коли війна в Україні принесла стільки руйнувань, болю та невизначеності, християнська надія набуває особливого значення. Вона стає життєво важливим якорем для людських душ, який допомагає вистояти.

Надія, про яку говорить Катехизм Католицької Церкви, — це не пасивне очікування. Це чеснота, яка дозволяє нам прагнути Царства Небесного, навіть коли навколо панує страждання та несправедливість. Це довіра до обітниць Христа, яка дає нам сили, що виходять за межі наших власних можливостей. Вона є відповіддю на прагнення до щастя, що закладене Богом в наших серцях, і саме в ній ми знаходимо сили долати труднощі та втрати, спричинені війною. Як нагадує Папа Франциск у буллі *Spes non confundit* ("Надія ж не засоромить"), наша надія закорінена в Ісусі Христі, бо Він є Тим, хто переміг смерть і ніколи не зрадить.

Надія дозволяє нам не втрачати з поля зору кінцеву мету — Небо, навіть коли земні реалії здаються нестерпними. Вона дає нам силу не просто вижити, а продовжувати творити, любити і допомагати один одному, адже ми знаємо, що наша справжня Батьківщина чекає на нас. Це надія, яка не розчарує, бо вона є обітницею вічного життя і вічної радості з Богом.

Християнська надія не лише звертає увагу на небесні блага, а й закликає до активної любові та служіння ближнім у світі. «Порив надії захищає від самолюбства і веде до щастя любові» (ККЦ, 1818). Логотип Ювілею зображує людей з усього світу, які обіймають один одного, що символізує солідарність та братерство.

Вправа «Святі у служінні надії»

Переглянути з юнаками та дівчатами відео «Рецепти святості, бл. Джорджіо Фрассаті» (<https://youtu.be/1FVvsREqbBw?feature=shared>) та обговорити. А кілька учнів отримують короткі тексти про св. Максиміліана Кольбе, св. Мартіна де Поррес (Додаток 2), читають їх поки інші дивляться відео і представляють те, що дізнались у формі відповідей на такі ж запитання.

Бесіда

- 1) Яку потребу помітив святий у суспільстві?
- 2) Які дії він/вона вчиняла, щоб задовольнити цю потребу?
- 3) Як його діяльність давала надію іншим?
- 4) Які перешкоди він/вона долали під час свого служіння?

Вправа «Мій надійний проєкт»

Кожен з учасників заповнює бланк свого проєкту (Додаток 3), який допоможе через служіння ближнім під час війни, будувати власну надію і дарувати її ближнім. Це може бути не масштабний проєкт, головна мета продумати основні його елементи і допомогти молодим людям реалізувати свої задуми.

НАЗВА ПРОЄКТУ:

ПРОБЛЕМА:

(Яка потреба є у вашому оточенні?)

ЦІЛЬ ПРОЄКТУ:

(Що ви хочете зробити?)

ПРИКЛАД НАТХНЕННЯ:

(Ім'я святого/відомої особи та головна ідея її служіння)

КРОКИ:

1. _____
2. _____

3. _____

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ:
(Яку надію ви подаруєте?)

Закріплення знань, умінь та навичок

Вправа «Колесо служіння надії»

Запропонуйте молодим людям заповнити сектори кола: 1) дайте визначення чесноті служіння надії після заняття; 2) З чого складається служіння надії у житті християнина; 3) Назвіть те, що заважає служити надії; 4) Наведіть приклад, як можна реалізувати служіння надії у воєнний час.

СЛУЖІННЯ НАДІЇ

Узагальнення отриманих знань, умінь, навичок**Вправа «6 Чому?»**

Сформулюйте перше запитання: «Чому варто служити надії?»

На кожную отриману відповідь ставте наступне "Чому?", доки не дійдете до кореня проблеми. Як правило, п'яти "чому" достатньо, але іноді потрібно шість або навіть більше, щоб повніше розкрити тему катехизи.

Рефлексія**«Таблиця де Боно»**

+	-	Цікаво

Молоді люди оцінюють враження і підсумки заняття за допомогою таблиці «Плюс, мінус, цікаво»:

«+» – все, що сподобалося на уроці

«-» – все, що здалося марним, нудним і не цікавим

«Цікаво» – що привернуло, змусило задуматися і викликало нові запитання.

Домашнє завдання

Підготувати свій «Листок служіння надії» і реалізувати один пункт з нього. Під час наступної катехизи поділитися свідомством про свій досвід у його виконанні.

Молитва на закінчення

Отче, що єси на небесах,
нехай віра, яку Ти нам дав
у Твоєму Сині Ісусі Христі, нашому Братові,
і полум'я любові

розлите в наших серцях Святим Духом,
пробудять у нас благословенну надію
на прихід Твого Царства.

Нехай Твоя благодать перемінить нас
у працьовитих сіячів євангельського зерна,
яке буде закваскою людства і Всесвіту,
у довірливому очікуванні
на нове небо і нову землю,
коли сили Зла будуть переможені,
і Твоя слава буде явлена навіки.

Нехай благодать Ювілею
відродить в нас, паломниках надії,
прагнення небесних благ
і проллє на всю землю
радість і мир нашого Відкупителя.
Тобі, Боже, благословенний на всі часи,
хай буде честь і слава навіки. Амінь

Література

1. Святе Письмо Старого та Нового Завіту / пер. о. І. Хоменко, 1990.
2. Катехизм Католицької Церкви. – Синод Української Греко - Католицької Церкви, 2002. – 772с.
3. Апостольське напоумлення папи Франциска «*Evangelii Gaudium*» (Радість Євангелія): особливо розділи про місійний вихід Церкви, культуру зустрічі, служіння бідним і надії.
4. Булла папи Франциска «*Spes non confundit*» (Надія не засоромить).
5. Енцикліка папи Франциска «*Laudato si'*» (Хвала Тобі).
6. Енцикліка Йоана Павла II «*Dives in Misericordia*» (Багатий Милосердям): про Боже Милосердя як джерело надії.
7. Енцикліка Йоана Павла II «*Redemptoris Mater*» (Мати Відкупителя): про роль Діви Марії як Матері Надії.
8. <https://rkc.org.ua/events/svyatogo-maksymiliana-mariyi-kolbe/>
9. Leonard Foley; Patrick McCloskey (2009). *Saint of the Day: Lives, Lessons & Feasts*. Franciscan Media.

Додаток 1

Рим 15,13 – «А Бог надії нехай наповнить вас усякою радістю та миром у вірі, щоб ви збагатилися надією силою Святого Духа».

1 Пт 1, 3 – «Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що з великого милосердя Свого віродив нас до живої надії через воскресіння Ісуса Христа від мертвих.

Іс 40,1 – «Але ті, хто надіється на Господа, відновлять свою силу; піднімуть крила, як орли, побіжать і не втомляться, підуть і не втомляться».

Євр 6,19 – «Цю надію ми маємо як якір душі, надійний і непохитний, що входить у Присутність за завісою».

Рим 8, 24-25 – «Бо ми спаслися в цій надії, але надія, що видима, не є надія; бо чому людина все ще сподівається на те, що бачить? Але якщо ми сподіваємося на те, чого не бачимо, ми з нетерпінням чекаємо цього з наполегливістю».

Кол 1, 27 – «Ім Бог захотів відкрити, яке багатство слави цієї таємниці між поганами: це Христос у вас, надія слави».

Пс 31, 24 – «Будьте відважні, і Він зміцнить серце ваше, усі, хто надієтесь на Господа».

Прип 23, 18 – «Бо справді є майбутнє, і твоя надія не зникне».

1 Сол 5, 8 – «Але ми, що належимо до дня, будьмо тверезі, зодягнувшись у броню віри та любові, а надію на спасіння — як шолом».

Рим 5, 5 – «Надія ж не засоромить, бо любов Божа вилилася в серця наші Духом Святим, даним нам».

1 Йн 3, 3 – «І кожен, хто має цю надію на Нього, очищає себе, як Він чистий».

Додаток 2

Святий Мартін де Поррес

Коли Мартіну виповнилося 34 роки, після того, як йому було надано чернечий одяг, його направили до лазарету, де він став керуючим і залишався на службі до своєї смерті у віці 59 років. Він був відомий своєю турботою про хворих. Його керівництво бачило в ньому чесноти, необхідні для того, щоб виявляти незмінне терпіння в цій складній ролі. Невдовзі йому почали приписувати чудеса. Мартін піклувався про хворих біля свого монастиря, часто зіцілюючи їх лише простою склянкою води. Він без розбору служив іспанській знаті та рабам, нещодавно привезеним з Африки. Одного разу старий жебрак, вкритий виразками та майже голий, простягнув руку, і Мартін відвів його до свого ліжка. Коли один з його братів докорив йому, Мартін відповів: «Співчуття, мій дорогий брате, краще за чистоту».

Коли місто Ліму вразила епідемія, в цьому єдиному монастирі було 60 хворих ченців, багато з яких були новачками у віддаленій та замкненій частині монастиря, окремо від ченців. Кажуть, що Мартін проходив через замкнені двері, щоб доглядати за ними, про що неодноразово повідомляли в резиденції. Ченці також раптово бачили його поруч із собою, не відчинявши дверей. Мартін продовжував перевозити хворих до монастиря, поки настоятель провінції, стривожений хворобою, що загрожувала ченцям, не заборонив йому продовжувати це робити. Його сестра, яка жила в сільській місцевості, запропонувала свій будинок для розміщення тих, кого мешкання ченця не могло вмістити. Одного разу він знайшов на вулиці бідного індіанця, який стікав кров'ю від поранення кинджалом, і відвів його до своєї кімнати, поки не зможе перевезти його до хоспісу своєї сестри.

Мартін просив милостиню, щоб придбати необхідне, що монастир не міг забезпечити. У звичайні часи йому вдавалося своєю милостинею щодня годувати 160 бідних людей і щотижня роздавати значну суму грошей нужденним. Поряд із щоденною роботою на кухні, в пральні та лікарні, він заснував будинок для сиріт та покинутих дітей у місті Ліма.

У м. Фастові діє Благодійний фонд св. Мартіна де Поррес, яким опікуються домініканці і які реалізують широкий спектр соціальних, освітніх, благодійних проєктів.

Максиміліан Марія Кольбе

Щоби протистояти антикатолицькій пропаганді, створив Лицарство Непорочної, яке, цілковито віддаючи себе Діві Марії, працювало заради навернення грішників, схизматиків, єретиків і масонів. Нових учасників до цієї спільноти він залучав усюди, де бував; заснував монастирі під Варшавою й у Японії, де був на місії. У цих осередках друкували журнал «Лицар Непорочної», а з 1938 року Лицарство відкрило й радіостанцію.

1939 року монастир під Варшавою став притулком для численних біженців і євреїв. Кольбе організував тут майстерні, санітарний відділ, дбав про духовне життя підопічних. Проте 1941 року його заарештували й заслали в Аушвіц. Важка праця, постійні знущання та проблеми зі здоров'ям (колись Кольбе перехворів на туберкульоз, тож тепер у нього працювала тільки одна легеня) не зупиняли священника, який багатьох утішав, хрестив, сповідав і пошепки служив Меси.

У липні втеча в'язня спровокувала наказ видати 10 невинних на смерть у камері голоду. Серед них був сержант Францішек Гайовнічек, який мав дружину і дітей. Аби врятувати його життя, Кольбе добровольцем пішов на страту. У камері він підтримував товаришів, молився з ними. Аж через два тижні його вбили уколом фенолу. Отця Максиміліана беатифіковано 1971 року, канонізовано – 1982.

Додаток 3

Вправа «Мій надійний проєкт»

НАЗВА ПРОЄКТУ:

ПРОБЛЕМА:

(Яка потреба є у вашому оточенні?)

ЦІЛЬ ПРОЄКТУ:

(Що ви хочете зробити?)

ПРИКЛАД НАТХНЕННЯ:

(Ім'я святого/відомої особи та головна ідея її служіння)

КРОКИ:

1. _____
2. _____
3. _____

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ:

(Яку надію ви подаруєте?)